

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judcători – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Iurie Bejenaru, Ion Guzun,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2014, în cauza penală în privința lui

Severin Valeriu Nicolae,

născută la 28 august 1956, originar și domiciliat în or. Strășeni, str. Al. Marinescu, nr. 43.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 28 martie 2012 - pînă la 11 iulie 2013 (instanța de fond);
2. de la 01 august 2013 - pînă la 15 ianuarie 2014 (instanța de apel);
3. de la 01 aprilie 2014 - pînă la 18 iunie 2014 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 11 iulie 2013, Severin Valeriu a fost achitat de sub învinuirea de săvîrșire a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

2. De către organul de urmărire penală, Severin Valeriu a fost învinuit de faptul că, avînd intenția deținerii și folosirii documentelor oficiale false, știind cu certitudine că nu a deținut niciodată un lot de teren în regiunea „Roșcani” din or. Strășeni, a deținut și folosit titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, care i-a fost eliberat la 15 iunie 2011, pentru terenul cu cod cadastral 8001103.014, cu destinația grădini, cu suprafața de 0,1475 ha, ilegal și eronat indicat ca fiind înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor

de terenuri la nr.28 din 24.03.1993, în baza deciziei nr.3.5 din 24.03.1993 a Consiliului orășănesc Strășeni, care de fapt nu exista la momentul eliberării titlului în Primăria or. Strășeni și nici în arhivele de toate nivelurile unde astfel de acte ar fi fost necesar să se păstreze, așadar, eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorilor de teren nu a avut un careva temei legal pentru eliberarea acestuia.

Ulterior, la 21 iunie 2011, Severin Valeriu, urmărind scopul definitivării intenției sale de obținere ilegală a dreptului de proprietate asupra lotului de teren cu cod cadastral 8001103.014, s-a adresat cu o cerere la OCT Strășeni, care i-a înregistrat la aceeași dată dreptul de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

Astfel, lui Severin V. i s-a imputat că prin acțiunile sale, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, adică deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi.

3. Împotriva sentinței a declarat apel acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Severin V. să fie condamnat în baza art. 361 alin.(1) Cod penal, la 300 unități convenționale.

În susținerea apelului, procurorul a invocat că probele existente în cauză, inclusiv, declarațiile martorilor Radu Sv., Sîrcu O., Baltaga Gh., Sîrbu M., Țurcanu I., precum și actele cauzei, cum sunt: - procesul-verbal de examinare a obiectului și anume a dosarului cadastral cu nr. 8001103.014, se probează faptul că inculpatul a întreprins acțiuni în vederea inițierii procedurii prealabile de perfectare a actelor primare, precum și de înregistrare a dreptului de proprietate asupra terenului vizat, - registrul titularilor funciari ai Primăriei or. Strășeni în temeiul art.82 Cod funciar, prin care s-a stabilit, că la f.d. 7, cu numărul de ordine 28 este indicată persoana Severin Valent. Zahar, avînd prenumele și patronimicul substituit în *Valerii Nicolae* – persoana inculpatului, ceea ce denotă că în registrul dat sau introdus date false, - registrul cadastral al deținătorilor de terenuri din cadrul Primăriei or. Strășeni, potrivit căreia s-a stabilit, că la pag. 3, la nr. de ordine 28, nu figurează inculpatul, dar cu totul o altă persoană cu datele Varzari Serghei, din or. Bucovăț, str. V. Alexandri 116, cu temeiul eliberării titlului – decizia nr.4.8 din 20.08.1997, avînd suprafața de 0,3224 ha, ceea ce confirmă faptul că informația din titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren este

falsă, în condițiile în care în registrul dat se conține cu totul altă informație, - comunicatul oficial nr. 802 a Primăriei or. Strășeni, semnat de către primarul Casian V., prin care se confirmă că inculpatului nu i-a fost atribuit, nu a deținut sau primit, precum și nu a achitat impozitul la teren conform art. 11 Cod funciar cu destinația grădini în regiunea „Roșcani”, precum și nu dispune de careva acte la baza cărora au fost eliberate titluri provizorii sau titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren, - titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, potrivit căruia informația din titlul de la nr.2, prin decizia primăriei or. Strășeni nr. 3.5 din 24.03.1993, cât și cea de la nr.4 „Trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri la nr.40 din 24.07.1997”, este denaturată și nu corespunde realității, deoarece decizia nr.3.5 din 24.03.1993 nu există, iar potrivit Registrului Cadastral al deținătorilor de terenuri din Primăria or. Strășeni la nr. 28 din 24.03.1993 la care se face referire în titlu, figurează o altă persoană cu suprafață de teren. Astfel, probele enumerate indică incontestabil la vinovăția lui Severin Valeriu, iar instanța de fond le-a ignorat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2014, apelul declarat de procuror a fost respins, ca nefondat.

5. La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat că, probele prezentate de acuzare nu pot sta la baza învinuirii aduse lui Severin V., fiindcă potrivit răspunsului nr. 137 din 15.02.2012 al Serviciului Arhivă al Consiliului raional Strășeni, este indicat că conform fondului 29, inventar I al Primăriei or. Strășeni, *deciziile cu nr. 3.3 din 17.03.1993 și nr. 3.5 din 24.03.1993* nu figurează, iar în baza răspunsului nr. 5789 din 15.12.2011 al Arhivei Naționale al RM, este indicat că nu dispune de decizia Primăriei or. Strășeni cu nr. 3.3 din 17.03.1993 și nr. 3.5 din 24.03.1993. Potrivit răspunsului nr. 802 din 08.08.2011 al Primăriei or. Strășeni, este indicat că Severin Valeriu nu a deținut, nu a primit, nu a achitat impozite conform art.11 Cod funciar, la terenul cu destinație grădini, în regiunea “Roșcani”, și nu dispune de careva acte în baza cărora a fost eliberat titlu provizoriu sau titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Conform procesului-verbal de examinare a obiectelor din 25.10.2011, se confirmă faptul examinării dosarului cadastral cu nr.8001103014, care conține date referitor la planul geometric al terenului, titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren, cererea inculpatului Severin V. din 21.06.2011 privind

înregistrarea titlului în registrul bunurilor imobile (f.d.12-23, vol.I).

Potrivit procesului-verbal de examinare a obiectelor din 07.12.2011, se confirmă faptul examinării Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri din or. Strășeni, în care în volumul I, la pag. 3, nr. de ordine 28, data înregistrării 21.08.1997, este indicată persoana Varzari S., iar conform procesului-verbal de examinare a obiectelor din 07.12.2011 și anume în Registrul titularilor funciari al Primăriei or. Strășeni, în temeiul art. 82 Cod funciar (red.veche) sau art. 11 Cod funciar, în care sunt înscrise lista persoanelor care dețin terenurile, la pag.7, nr. de ordine 28, este indicat persoana Severin Valeriu, cu suprafața terenului de 0,30 ha (f.d.45-48, vol.I).

Astfel, acuzatorul de stat s-a bazat pe răspunsurile organelor administrației publice locale și a arhivei din care rezultă că decizia Consiliului or. Strășeni nr.3.5. din 24.03.1993 nu există, însă, din probele administrate prin declarațiile martorilor, se confirmă faptul că decizia nominalizată mai sus a fost adoptată și în temeiul acesteia au fost eliberate titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren, inclusiv și inculpatului Severin V.

La fel, instanța de apel a conchis că nu pot fi reținute ca veridice declarațiile martorilor și răspunsul Primăriei precum că Severin V. nu a achitat impozite pentru folosirea terenului, deoarece datele referitoare la deținătorii de terenuri se dețin de către specialiștii pentru reglementarea regimului funciar, care la rîndul său întru impozitare, prezintă informația perceptorilor fiscali din cadrul Primăriei.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat, că instanța de fond prin sentința adoptată, legal și întemeiat l-a achitat pe Severin V. de sub învinuirea adusă în baza art. 361 alin.(1) Cod penal, din motivul că fapta săvîrșită de inculpat nu întrunește elementele infracțiunii, lipsind atît latura obiectivă, cît și vinovăția, fiindcă Severin V. nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia sau nu putea să le prevadă.

6. Împotriva hotărîrii nominalizate a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat, care invocînd ca temei de drept prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală solicită, casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță în alt complet de judecată, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel,

iar decizia contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Recurentul a menționat că instanța de apel a dat o apreciere greșită probelor administrate pe dosar, fapt ce a adus la achitarea nefondată a lui Severin Valeriu, deoarece vina lui este dovedită prin probele acumulate și prezentate de partea acuzării.

Consideră, că afirmația instanței de fond și de apel, precum că nu s-a demonstrat intenția directă a inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, este una eronată, deoarece intenția directă a lui Severin V. este demonstrată prin aceea că, inculpatul nedeținând niciodată și sub nici o formă teren în regiunea "Roșcani", or. Strășeni, știind cu certitudine că în cadrul Primăriei or. Strășeni pe numele său nu există careva înscrisuri sau careva acte care ar atesta faptul că i-a fost repartizat teren în regiunea "Roșcani", intenționat, prin intermediul SRL "Geinfosistem" al cărui director este M. Barac, a obținut setul de acte perfectate care erau necesare pentru perfectarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, după care, obținând titlu, cu date false care îi erau cunoscute, și respectiv, fiind conștient de faptul că niciodată nu a deținut teren, a continuat acțiunile infracționale, și prin prezentarea la OCT Strășeni a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și-a înregistrat dreptul de proprietate.

Totodată, a menționat că este eronat argumentul instanței că în sprijinul poziției inculpatului servește registrul titularilor funciari, în condițiile în care în registrul vizat la rubrica cu referire, este indicată o altă persoană ale cărui date sunt substituite cu ale inculpatului, starea de fapt ce vizibil poata fi observată, fără careva constatări științifice sau expertize.

7. Judecând recursul ordinar declarat și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Drept temei pentru recurs recurentul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel

sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Colegiul constată că aceste temeuri pe care s-a bazat acuzatorul de stat în recursul declarat, nu persistă în cauză, deoarece din decizia instanței de apel rezultă că ultima a analizat obiectiv probele administrate și a dat răspuns la toate motivele expuse în apel.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, poate da o nouă apreciere probelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Examinînd cauza, Colegiul penal consideră că atît prima instanță, cît și instanța de apel just au stabilit starea de fapt și de drept, pronunțîndu-se asupra tuturor motivelor invocate în apel, apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei și toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, adoptînd în așa mod o hotărîre legală și întemeiată, ținînd cont de prevederile art.101 Cod de procedură penală, just ajungînd la concluzia întemeiată că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii pe învinuirea adusă în baza art. 361 alin. (1) Cod penal.

Recurentul critică soluția instanței de apel, întrucît instanța a pus la baza sentinței de achitare declarațiile inculpatului, a martorilor Nicolaescu L., Vilcinscaia T., registrul titularilor funciari, unde la pagina 7, cu nr. de ordine 28, la data de 23.09.1993 în lista persoanelor care dețin terenuri este înscris persoana Severin Valeriu, cu suprafața terenului de 0,30 ha, neluînd în considerație probele prezentate de partea acuzării, care dovedesc incontestabil vinovăția lui Severin V., de săvîrșirea infracțiunii imputate.

Astfel, Colegiul menționează că, în conformitate cu art. 93 alin. (2) Cod de procedură penală, declarațiile martorilor, părților vătămate și ale inculpatului se consideră probe egale, legea nu stipulează că depozitiile martorilor din partea învinuirii au prioritate față de cele ale martorilor din partea apărării, iar instanța de judecată, avînd în vedere egalitatea părților în proces, este obligată să asigure cercetarea tuturor circumstanțelor cauzei și

probele prezentate de părți, în egală măsură, ca, ulterior, să le dea acestora o apreciere obiectivă și sub toate aspectele.

Din analiza prevederilor legale menționate, Colegiul conchide că instanța de apel a respectat această obligație, a apreciat în mod obiectiv atât declarațiile inculpatului, și a martorilor: Vilcinscaia T., Nicolaescu L., cât și a martorilor din partea învinuirii: Baltaga Gh., Sîrbu M., Radu S., Sîrcu O., Țurcanu I., care au fost combătute și cu alte probe recercetate în cadrul ședințelor instanței de apel. După cum rezultă din textul deciziei, instanța de apel a descris conținutul acestor probe în modul în care dînșii au relatat informațiile cunoscute de ei, referitor la infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal și le-a dat o apreciere obiectivă și corectă, constatînd corect că probele prezentate de către acuzare nu pot sta la baza condamnării lui Severin V..

Instanța de recurs menționează că, instanța de apel în motivarea soluției adoptate just a menționat că acuzarea nu a prezentat probe concludente și pertinente atât în cadrul ședinței primei instanțe, cât și în cadrul ședinței instanței de apel, care ar fi demonstrat vinovăția inculpatului Severin V. în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal.

Totodată, instanța de recurs apreciază ca vădit neîntemeiate argumentele recurentului privind adoptarea unei decizii ilegale de către instanța de apel în privința lui Severin V., menționînd că Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia corectă că probele cercetate, coroborînd între ele, formează un ansamblu probatoriu prin care se dovedește nevinovăția lui Severin V. de săvîrșirea infracțiunii imputate.

Cu atât mai mult că critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de stare de fapt a cauzei și care deja a fost efectuată de două instanțe de judecată. Prin urmare, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs, verifică erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în speță.

Din textul deciziei rezultă că, instanța de apel și-a motivat soluția adoptată în sensul oferirii răspunsurilor la motivele apelului declarat de procuror. Autorul recursului nu aduce careva argumente, care ar combate concluzia instanțelor de judecată, dimpotrivă argumentele invocate de

procuror în cererea de recurs ordinar repetă întocmai argumentele expuse anterior în apel, la care instanța de apel deja a dat un răspuns motivat.

De asemenea, cât privește criticele recurentului, că în acțiunile inculpatului există componența de infracțiune prevăzută la art. 361 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal conchide că, instanțele ierarhic inferioare au dispus achitarea inculpatului în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii nominalizate.

Infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal, atentează la ordinea stabilită a autentificării documentale a faptelor ce au importanță juridică.

Obiectul material al faptei infracționale analizate îl reprezintă documentele oficiale false. Latură obiectivă constă în fapta prejudiciabilă care se concretizează în acțiunea de confecționare, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false, care conferă drepturi sau scutesc de obligațiuni.

Înțelesul noțiunii de *falsificare* constă atât în modificarea totală a documentelor oficiale, cât și în introducerea în document a unor informații falsificate. Aceasta se poate realiza prin următoarele modalități: ștergerea, adăugarea, corectarea conținutului textului, schimbarea datei, falsificarea semnăturii persoanei cu funcții de răspundere etc.

Folosirea documentelor falsificate, constă în acțiunile de vânzare, dăruire, schimb și alte forme de transmitere spre folosire de către alte persoane contra plată sau gratis. Componența de infracțiune este formală și se consideră consumată din momentul falsificării sau confecționării obiectelor indicate în dispoziția articolului.

Latura subiectivă se realizează prin intenție directă. Este necesar ca falsificarea să fie efectuată în scopul folosirii documentelor, de către infractori sau de către alte persoane.

Prin rechizitoriu Severin V., este învinuit anume de deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi.

Din actele cauzei, se constată că titlul de proprietate eliberat la 15 iunie 2011, pentru terenul cu cod cadastral 8001103.014, cu destinația grădini, cu suprafața de 0,1475 ha, pe care Severin V. l-a prezentat la OCT Strășeni și l-a înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri cu nr. 28 din 24.03.1993, care i-a fost repartizat în baza deciziei nr. 3.5 din 24.03.1993 a Consiliului orășenesc Strășeni, este valabil, or, învinuirea nu a prezentat nici o probă în confirmarea falsificării actului respectiv. Mai mult ca atât că, în

Registrul titularilor funciari, la data de 23.09.1993, la pagina nr. 7, cu nr. de ordine 28, lui Severin V. i-a fost atribuit terenul în regiunea „Roșcani”, cu suprafața de 0,30 ha.

Prin urmare, instanțele corect au statuat că în acțiunile lui Severin V. nu se conține elementele componente respective de infracțiune, având în vedere, totodată, că eliberarea titlului de proprietate asupra terenului și litigiile ce țin de chestiunea amplasării acestuia sau mărimii lui, țin de competența domeniului civil, nu și de cel penal.

Călăuzitoare în acest sens sunt prevederile din pct. 22 și 23 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM din 26.03.1997, nr.10 – „Cu privire la practica aplicării legislației funciare de către instanțele judiciare” //Culegere de hotărâri explicative /91, 2002, potrivit căreia, litigiile despre legalitatea hotărârilor organelor administrației locale privind chestiunile amplasării cotei de teren echivalent în natură sînt de competența instanțelor judecătorești.

La judecarea litigiilor dintre proprietarii (coproprietarii) caselor private, loturilor de pămînt cu privire la împărțirea, stabilirea ordinii de utilizare a lor, înlăturarea piedicilor în folosirea terenurilor, precum și la examinarea litigiilor dintre alți deținători de terenuri de pămînt, persoanele interesate trebuie să prezinte acte ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune sau beneficiere asupra pămîntului, planul terenului de pămînt repartizat în natură, cu indicarea în el a cotei terenului de care se folosește fiecare din părți, planul construcțiilor și edificiilor amplasate pe teren, actele despre apartenența casei cu indicarea cotelor fiecărui proprietar, tranzacția sau hotărîrea judecătii despre divizarea reală a casei sau despre determinarea ordinii de folosire a ei, încheierea organelor competente și a expertizei respective. În caz de necesitate o astfel de expertiză poate fi fixată de judecată.

În aceeași ordine de idei, Colegiul lărgit mai menționează că potrivit art. 10 din Codul Funciar, de competența consiliilor satești (comunale) și orășenești ține atribuirea terenurilor și înstrăinarea lor fără schimbarea destinației acestora, în modul stabilit de lege; autentificarea drepturilor deținătorilor de terenuri, în modul stabilit de lege; asigurarea perceperii impozitului funciar; exercitarea controlului de stat asupra folosirii și protecției terenurilor; privarea de drepturi a deținătorilor de terenuri în condițiile prevăzute de lege; soluționarea litigiilor funciare în limitele competenței lor.

Astfel, instanța de recurs opinează că chestiunile ce țin de dobândirea dreptului de proprietate asupra lotului de teren cu suprafața de 0,1475 ha, de către Severin V., sunt litigii care urmează a fi soluționate de organele administrației locale sau instanțele judecătorești în ordinea procedurii civile, întrucât aici nu este vorba de componența infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal.

În acest context, Colegiul conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, astfel că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror și, potrivit legii, se impune respingerea lui ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2014, în cauza penală în privința lui *Severin Valeriu Nicolae*, cu menținerea hotărârii contestate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 iulie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Iurie Bejenaru

Ion Guzun